

SPRAWOZDANIE

Z DZIAŁALNOŚCI TOWARZYSTWA MIŁOŚNIKÓW GOSTYŃSKIEJ FARY

od 31 sierpnia 2008 roku do 31 grudnia 2009 roku

Zgodnie ze Statutem działania Towarzystwa, obok cyklicznych, comiesięcznych spotkań, były skoncentrowane na poszukiwaniu dokumentów związanych z historią fary i Gostynia. Udało się nawiązać współpracę z ks. Rafałem Rybackim, który zgodził się przetłumaczyć z języka łacińskiego przechowywane w Archiwum Archidiecezjalnym w Poznaniu Akta Wizytacyjne z XVII i XVIII wieku, a odnoszące się do parafii farniej w Gostyniu. Akcję koordynują pracownicy Muzeum w Gostyniu.

Zasadniczym kierunkiem prac Towarzystwa Miłośników Gostyńskiej Fary jest promocja miasta Gostynia, poprzez promocję średniowiecznej fary – jednego z nielicznych w Wielkopolsce zabytku średniowiecznego, zachowanego w nieskażonej formie. Niemniej ważnym celem jest wzbogacenie i krzewienie wiedzy o historii świątyni, jak i propagowanie właściwego stosunku do tego obiektu, stanowiącego ogólnonarodowe dobro kultury. Do osiągnięcia zamierzonych celów Towarzystwo zmierza poprzez: inicjowanie poszukiwań wszelkich dokumentów dotyczących fary, opracowywanie i wydawanie publikacji, współpracę z ks. kanonikiem Arturem Przybyłem przy renowacji i rekonstrukcji kościoła farnego – w szczególności zaś poprzez pomoc w zdobywaniu funduszy na konserwację i prowadzenie prac badawczych. Do chwili obecnej udało się pozyskać nieco środków z Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego i Urzędu Miejskiego w Gostyniu

W latach 2008-2009 z funduszy parafii św. Małgorzaty w Gostyniu i pozyskanych przez członków Towarzystwa Miłośników Gostyńskiej Fary poddano zabiegom konserwatorskim trzy obrazy i gotycką rzeźbę Matki Boskiej, O wynikach prac mogli naocznie przekonać się parafianie. W przedsięwzięcie zaangażowani byli przede wszystkim Zdzisław Kamiński i Maciej Nowak.

Obraz z XVII wieku przedstawiający św. Franciszka z Asyżu, a także rzeźbę późnogotycką Matki Boskiej z Dzieciątkiem, datowaną przez historyków sztuki na 1510 rok odrestaurowano. Renowacji dokonano w Poznaniu, prace wykonano w Pracowni Konserwacji Dzieł Sztuki pana Ryszarda Gulczyńskiego.

Obraz św. Franciszka z Asyżu ma wymiary 65,5 x 52 cm. Jest to szkoła malarstwa hiszpańskiego, ale autor nie jest znany. Jest to dzieło wykonane techniką olejną na płótnie. Dzieło prawdopodobnie było już w przeszłości dwukrotnie poddawane renowacji. W pracowni pana Gulczyńskiego nabrało dawnej, pierwotnej świetności, zdjęto zabrudzony werniks oraz podklejone płótno, dzięki czemu zlikwidowano pofałdowania obrazu. Renowacji poddano ramę i podramek. Dzieło przedstawia obraz św. Franciszka w trzech czwartych, który wpatrzony jest w niewielką rzeźbę Chrystusa Ukrzyżowanego.

Rzeźba Matki Boskiej z Dzieciątkiem ma wysokość 61 cm. W czasie prac konserwatorskich zdjęto dotychczasową polichromię i podkłady. Nie natrafiono jednak na pierwotne polichromię, które najprawdopodobniej zostały usunięte podczas prac konserwatorskich w XIX i XX wieku. Zostały uzupełnione ubytki drewna, położono nową polichromię. Rzeźba jest polichromowana i metalizowana. Autor rzeźby nie jest znany.

Koszt tych renowacji wyniósł ponad 22 tys. złotych. Finansowanie zostało zrealizowane dzięki pomocy samorządów gminnego i wojewódzkiego, parafii św. Małgorzaty w Gostyniu. Inicjatorem powyższego zadania a także finansowaniu zajęło się Towarzystwo Miłośników Gostyńskiej Fary.

Obraz Wniebowstąpienie jest kolejnym dziełem należącym do gostyńskiego kościoła farnego, jaki poddano renowacji w 2009 roku. Prace konserwatorskie sfinansowali: Towarzystwo Miłośników Gostyńskiej Fary, samorząd Gminy Gostyń i Parafia p.w. św. Małgorzaty Gostyniu. Jest to

obraz wykonany techniką olejną na płótnie. Powstał w pierwszych latach XX wieku i sygnowany jest inicjałem imienia i nazwiskiem B. Kayser. Jest to kopia włoskiego dzieła z drugiej połowy XVII stulecia. Oryginał znajduje się w Starej Pinakotece w Monachium. Obraz farny nie występuje w „Katalogu Zabytków”.

Dzieło zostało poddane zabiegom konserwacyjnym w Pracowni Konserwacji Muzeum Archidiecezjalnego w Poznaniu. Prace konserwatorskie przeprowadzili Aleksandra Pudelska oraz Ryszard Gulczyński. Polegały one przede wszystkim na prostowaniu odkształceń płótna, zdjęciu wtórnego werniksu i oczyszczeniu. Uzupełniono ubytki oraz zabezpieczono powierzchnię dzieła nowym werniksem. Renowacji poddano także ramę obrazu.

W lipcu 2009 roku przeprowadzono zadymianie kanałów. Wykonano je na zlecenie Towarzystwa Miłośników Gostyńskiej Fary. Celem było zaś udowodnienie prawdziwości hipotezy, że liczne otwory w murze kościoła to system wentylacyjny, a widoczne gniazda są faktycznie połączone kanałami, tak by powietrze mogło swobodnie krążyć. Badania przyniosły potwierdzenie założeń.

Członkowie Towarzystwa – Zdzisław Kamiński i Robert Czub pracowali nad redakcją tekstu do albumu o kościele farnym, których wydawcą jest firma Netbox. Przygotowali też podpisy pod zdjęciami oraz dostarczyli tłumaczenia w języku niemieckim i włoskim. Pomocą przy tłumaczeniu na język niemiecki wykazał się Andrzej Grzymisławski. Ksiądz kanonik Artur Przybył napisał wstęp do albumu. Prace redakcyjne zakończono. Termin wydania albumu planowany jest w 2010 roku.

Stowarzyszenie systematycznie poszukuje też, gromadzi i archiwizuje wszystkie gazetki kościelne wydawane przez parafię gostyńską. Dotychczas pozyskaliśmy tylko część egzemplarzy „Wiadomości Parafialnych”, wydawanych w latach 1929-1931 i niektóre egzemplarze „Tygodnika Kościelnego” z lat 1915-1916. Gazetki te są często skarbnicą informacji o historii fary z tego okresu. Wszystkie dostępne dotąd egzemplarze zostały zeskanowane i są dostępne dla potencjalnych badaczy.

W 2006 roku rozpoczęliśmy poszukiwanie i dokumentowanie rzeźb przekazanych w 1925 roku z kościoła farnego do Muzeum Archidiecezjalnego w Poznaniu. Udało się pozyskać stosowne dokumenty i zdobyć fotografie. Wykonano powiększenia i na ich podstawie łatwiej jest teraz poszukiwać zaginione dzieła. Kilka rzeźb zostało zidentyfikowanych w Muzeum Archidiecezjalnym w Poznaniu. Odnaleźliśmy też zdjęcia przedstawiające remont kościoła z lat 1901-1906.

Przygotowano tłumaczenie tablic inskrypcyjnych, znajdujących się w kaplicy św. Anny, tak, by każdy z zainteresowanych mógł zorientować się jaką treść one zawierają. Mają one zawiśnąć przy wejściu do kaplicy. Opracowano opinię i opis figury św. Małgorzaty, znajdującej się na cokole w szczycie wieży. Dokonano niezbędnych pomiarów i oceny stanu zachowania rzeźby. Do chwili obecnej nie udało się zaś ustalić czasu ich powstania.

W latach 2008-2009 w prasie lokalnej i parafialnej ukazało się kilka artykułów dotyczących historii fary. Cześć tych tekstów wyszła jako pokłosie spotkań członków Towarzystwa lub stanowiła zapis wygłoszonych prelekcji.

Stowarzyszenie zamierza również nadal organizować lub współorganizować imprezy o charakterze kulturalno-historycznym, poświęcone promocji fary. Przypomnieć należy, że z okazji Jarmarku Średniowiecznego (którego głównym organizatorem było Gostyńskie Towarzystwo Historyczne), TMGF przygotowało - w kruchcie - wystawę starych zdjęć i dokumentów. Opracowało także i wydało dwie kartki pocztowe. Wystawiło też stoisko z materiałami promującymi farę. W lipcu 2008 roku Towarzystwo było współorganizatorem festynu parafialnego. Z tej okazji we współpracy z Fundacją „Miejsce moje” przygotowano i zrealizowano film o historii fary oraz prezentację multimedialną. Film, prezentacja, prelekcja i konkurs wiedzy historycznej były częścią festynu. Film o dziejach kościoła św. Małgorzaty wyświetlony został przez lokalne telewizje w Rawiczu, Lesznie i Gostyniu.

W końcu roku 2008 wydaliśmy we współpracy z parafią farną pierwszy nasz kalendarz na rok 2009. Były to widoki obecnej świątyni. Zdjęć użyła firma Netbox.

Gostyńska Fara na starej fotografii – tak zatytułowano kalendarz parafialny na rok 2010. Jego wydawcami byli: Towarzystwo Miłośników Gostyńskiej Fary, Civitas Christiana Oddział Gostyń i Parafia św. Małgorzaty w Gostyniu. Zamiarem organizatorów przedsięwzięcia było po-

kazanie gostyńskiego kościoła farnego i jego otoczenia na starych fotografiach i widokówkach. Ze względu na szczupłość miejsca wybrane zostały tylko te najbardziej charakterystyczne. Ukazują one różnice stanu technicznego i wystroju świątyni w latach 1900-1939. Widać zatem kościół farny przed remontem z lat 1901-1906 oraz już po zakończeniu prac remontowo-renowacyjnych. Wszystkie fotografie pochodzą ze zbiorów Muzeum w Gostyniu.

W 2009 roku członkowie Towarzystwa wielokrotnie pełnili funkcje przewodników i prelegentów dla grup chcących bliżej poznać historię kościoła p.w. św. Małgorzaty.